

Gaz z litewskiego terminalu LNG także dla Estonii

Joanna Hyndle-Hussein

28 stycznia litewska spółka państwowa Litgas sprzedająca gaz z terminalu LNG w Kłajpedzie poinformowała, że zaczyna dostarczać gaz estońskim spółkom – prywatnej Reola Gaas (12 mln m³) i państwowej Eesti Energia (5,8 mln m³). Litgas planuje w tym roku sprzedaż na estoński rynek do 30 mln m³ gazu z Kłajpedy, zawarto już wstępnie kolejne porozumienia. Podpisanie umów poprzedziła transakcja w grudniu 2014 roku pomiędzy Litgas a estońską spółką Baltic Energy Partners, której celem było sprawdzenie systemu przesyłowego pomiędzy państwami bałtyckimi. Z Kłajpedy przesłano 100 tys. m³ gazu do łotewskiego systemu, a następnie estoński kontrahent otrzymał zakontraktowany surowiec z wypełnionego rosyjskim gazem łotewskiego zbiornika *Inčukalna*, z którego Estonia i Łotwa pobierają surowiec w zimie.

Komentarz

- Dzięki uruchomionemu w grudniu terminalowi LNG w Kłajpedzie Litwa zdywersyfikowała dostawy gazu na swój rynek. Obecnie staje się ona też eksporterem gazu w regionie bałtyckim, w którym dotąd handlowano wyłącznie gazem rosyjskim. Umowy estońskich spółek – w tym przede wszystkim państwowej Eesti Energia będącej jednym z największych konsumentów gazu w kraju – z Litgas wzmocnią bezpieczeństwo energetyczne Estonii, co jest szczególnie istotne w sytuacji zwiększonego napięcia w stosunkach państw bałtyckich z Rosją.
- Największymi odbiorcami gazu w Estonii są spółki produkujące energię ciepłą. Dążą one do ograniczenia zużycia drogiego rosyjskiego gazu w procesie produkcji energii cieplnej. Przy zawarciu kontraktów pomiędzy Litgas a komercyjnymi estońskimi traderami, sprzedającymi gaz największym konsumentom w kraju, decydującym wskaźnikiem do podjęcia współpracy z Kłajpedą była cena surowca. Wedle estońskich kontrahentów Kłajpedy jest ona obecnie niższa od ceny gazu kupowanego przez Estonię od Gazpromu. Cena norweskiego gazu, który Kłajpeda zakontraktowała w 2014 roku na 5 lat, szacowana jest obecnie poniżej 400 USD za 1000 m³, gdy tymczasem Estonia w 2014 miała płacić za gaz około 416 USD.
- Nawiązanie współpracy pomiędzy Litgas a partnerami w Estonii stanowi początek tworzenia się rynku handlu gazem w regionie. Kluczowa dla tego procesu jest współpraca z położoną centralnie Łotwą, która dysponuje jedynym zbiornikiem gazu w regionie – w miejscowości Inčukalna (2,3 mld m³, czyli około połowa rocznej konsumpcji gazu w trzech państwach). Łotwa odwleka wciąż przeprowadzenie rozdziału

właścicielskiego w sektorze gazowym, zgodnego z postanowieniami trzeciego pakietu energetycznego UE (w pełni przeprowadziła rozdział Litwa, Estonia rozpoczęła proces). Oznacza to, że infrastruktura kluczowa dla uruchomienia rynku gazu – w tym zbiornik w Inčukalna – wciąż znajduje się pod kontrolą Gazpromu i współpracującej z nim Itery. Spółka Litgas podpisała wprawdzie umowę, na mocy której może magazynować gaz w łotewskim zbiorniku, ale jedynie 100 mln m³ w roku w 2015 i 2016. Nie daje to litewskiemu terminalowi o docelowej przepustowości na poziomie 4 mld m³ rocznie odpowiedniego zabezpieczenia dla działalności na rynku gazowym w regionie. W tej sytuacji Litwa coraz poważniej rozpatruje budowę własnego zbiornika w Syderiai, zdolnego do magazynowania 500 mln m³ gazu – wedle planów miałby powstać do roku 2021.